

A SZENT ANNA KATOLIKUS ÓVODA

(1043 Budapest, Erzsébet u. 30.)

OM: 200264

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Jóváhagyta:

....., ... év ..... hónap ..... nap

.....

Fenntartó

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ	3
1.1. A pedagógiai program célja, feladata	3
1.2. Jogszabályi háttér	3
1.3. Az intézmény helyzete, háttere	3
2. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	3
2.1. Az óvoda nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései	3
2.1.1. Bevezetés	3
2.1.2. Küldetésünk	4
2.1.3. Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei	4
2.1.4. Katolikus gyermekképünk	5
2.1.5. Katolikus óvodaképünk	5
2.2. A katolikus óvodai nevelés feladatai, tevékenységei	6
2.2.1. A hitre nevelés erősítése	6
2.2.2. Az egészséges életmód alakítása	7
2.2.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása	9
2.2.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	11
2.3. A katolikus óvodai élet megszervezésének elvei	13
2.3.1. Személyi feltételek	14
2.3.2. Tárgyi feltételek	14
2.3.3. Az óvodai élet megszervezése	14
2.3.4. Az óvodai csoportok napirendje	15
A tevékenységek szervezeti formái	15
2.4. A katolikus óvoda tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	16
2.4.1. Hitre nevelés	16
2.4.2. A játék	18
2.4.3. Verselés, mesélés	21
2.4.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	23
2.4.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	25
2.4.6. Mozgás	27
2.4.7. A külső világ tevékeny megismerése	29
2.4.8. Munka jellegű tevékenységek	32
2.4.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	35
2.5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	36
2.6. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	37
2.6.1. Gyermekvédelem	37
2.6.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	38
2.7. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	39
2.8. Záró rendelkezések	40
2.8.1. Legitimációs záradék	40
2.9. Ratifikációs záradék	41

1. BEVEZETŐ

1.1. A pedagógiai program célja, feladata

A nevelő és oktató munka az óvodában, pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

1.2. Jogszabályi háttér

A pedagógiai program tartalmát a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény, valamint a 20/2012. (VIII. 31.) a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló EMMI rendelet, az 51/2012. EMMI rendelet határozza meg.

1.3. Az intézmény helyzete, háttere

Óvodánk Budapest IV. kerületében, Újpest központjában kezdte el működését. 2002-ben az önkormányzat egy bezárásra ítélt óvodaépületet ajánlott fel bérleményként az egyháznak, hogy abban katolikus óvodát létesítsen. A keresztény közösség nagy örömmel kezdett az óvoda megszervezéséhez. 2002 szeptemberében a közösség tagjainak gyermekeivel az óvodapedagógusok, a szülők és az óvodát fenntartó Esztergom-Budapest Főegyházmegye Katolikus Iskolák Igazgatóságának segítségével megnyílt az első csoport. 2003 szeptemberében a harmadik, 2009-ben a Szent János Apostol Katolikus Általános iskolában megnyitottuk a negyedik csoportot. 2012 szeptemberében, óvodánk egy önkormányzat által felajánlott felújított épületben 6 csoporttal folytatta működését az Erzsébet u. 30. szám alatt. Engedélyezett létszámunk 123 fő. A gyermekekkel óvodapedagógusok foglalkoznak, csoportonként 2 fő, az óvodapedagógusok munkáját csoportos dajka nénik segítik. A melegítőkonyhában két konyhai dolgozó látja el a tálalás és mosogatás feladatait.

Óvodánkat **Szent Annáról, Szűz Mária édesanyjáról** neveztük el.

Szent Annát keleten már a 4. századtól tisztelték, nyugaton pedig a 10. században kezdett kialakulni kultusza. 500-ban Konstantinápolyban ugyanis templomot épített tiszteletére Jusztinián császár, de XIII. Gergely pápa tette általánossá 1584-ben az ünnepet. Szent Anna a bányászok, hajósok, anyák, szülő anyák védőszentje. Szent Anna Szent Joakimmal együtt a házastársak védőszentje és segítője.

Példája: Az Isten iránti végtelen szeretet adta Máriát és Jézust a világnak!

2. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2.1. Az óvoda nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

2.1.1. Bevezetés

Nevelni annyit jelent, mint segíteni a gyermeket abban, hogy kifejlődjön benne az „ember”, hogy kiteljesedjen személyisége. Minden gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik esetenként hátránycsökkentő szerepet

tölt be.

A keresztény kinyilatkoztatás szerint az ember Isten képmása: így a keresztény önmegvalósítás azt jelenti, hogy Krisztusban élünk másokért. Ehhez a keresztény nevelés adja a legfontosabb segítséget, mert megismerteti az embert önmaga legbenső lényével és felvértezi azokkal az eszközökkel, amelyekkel céljához eljuthat.

A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik, s a katolikus óvoda evangelizációs munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) példájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjúkorig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyre érzékenyek.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik a gyermeket megillető alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A program biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötések csak a gyermek védelmének érdekében tartalmaz.

Óvodánk arculatát olyan nevelni tudó és akaró óvodapedagógusok határozzák meg, akiket összeköt a közös hit. Nevelésünk alapját közös élményeink, ünnepeink és személyes példánk adja. Olyan erkölcsi értékek felé nyitjuk ki a gyermekek szívét, keltjük fel érdeklődésüket, amelyekre később lehet építeni. Óvodánkban a szeretet, nemcsak mint érzelem, hanem mint életszentség van jelen. A Krisztusi-szeretet van jelen.

2.1.2. Küldetésünk

A gyermeknevelés igazi értelme az, hogy neveljük a gyermeket, gyarapítsuk őket testileg, lelkileg. Addig növeljük a ránk bízott gyermekeket, amíg bele nem nőnek - mint egy ágait ég felé tartó fa - Isten szeretetébe.

A katolikus nevelési feladat több az emberségre, közösségi életre való nevelésnél. Nevelésünk célja a harmonikus személyiség kialakításán túl egy olyan irányt mutatni a gyermek számára, amihez élete minden szakaszában visszatérhet és meríthet belőle.

A katolikus óvoda missziós feladatot tölt be a nevelés és a tanulás megalapozása során.

Óvodánk alapvető küldetése a krisztusi tanítás fényében az egészséges személyiség és a hit alapjainak megteremtése. A gyermek számára megfelelő erkölcsi nevelés szükséges, melyre aztán ráépülhet a hit.

A családokkal való kapcsolattartás folyamán a katolikus óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Éppen ezért a katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják katolikus szellemiségét.

A katolikus óvoda céljait akkor éri el, ha az óvodapedagógusokat, a nevelőmunkát segítő dolgozókat, az egész alkalmazotti közösséget is áthatja a katolikus küldetéstudat.

2.1.3. Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei

Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként azokkal az eszközökkel él, amelyet maga Jézus Krisztus bízott rá.

Az óvodában is meglátja azt a különös eszközt, amely a teljes ember formálására irányul.

Az egyháznak is feladata a nevelés, sajátos okokból. Az egyház maga is közösség. A gyerekeket segíteni kell az egyház tanításainak életkori sajátosságuknak megfelelő megélésében.

A katolikus óvoda része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre való nevelés

területén, sajátos módon részt vállal a katolikus életre nevelésben, amely az ember személyiségének teljes kibontakozásához vezet.

2.1.4. Katolikus gyermekképünk

„A keresztény ember számára a gyermek *Isten ajándéka*, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs törvényei szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni. Érték, mert fejlődő életbimbó, érték, mert Istentől származik, érték, mert halhatatlan lélek lakik benne.” /dr. Marcell Mihály/

A gyermek a jövő számára bontakozó élet, melynek egy része jól látható.

A lélek rejtett életerőinek megismerésével a gyermekben lappangó hajlamokat fel kell kelteni. Ebben a keltegető munkában helye van a magvetésnek és a gyomlálásnak is. A lélek tökéletes kifejlődése akkor valósul meg, ha új és új adatokkal gazdagodik, és feltárulnak a gyermek sajátságai.

Gyermek világa fejlődésre teremtett világ. A gyermek fejlődése során a dolgok egészét szintetikusán fogja fel. Minden, ami a környezetében megjelenik, hatással van rá. Élete elő szakaszában a tapintás, ízlés, szaglás, majd hallás, látás, s később az ember kritériuma, a beszéd és az alkalmazkodó képesség segíti megismerő tevékenységében.

A gyermek a pszichikus világot is észleli és érzékeli, átél olyan mélységeket, melyek szemmel nem láthatók. Ahhoz, hogy én tudata fejlődjön, szüksége van a környezete reakcióira, a szociális tükörré. Környezetével való kölcsönhatásra van szüksége ahhoz, hogy tudja, hogy ő van.

Az óvodai program az emberi személyiségből indul ki abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Élete első éveiben a testi és lelki fejlődése szinte párhuzamos. A kívülről felé áramló elvárás, a szeretet, a figyelem, az öröm, a béke kedvezően hat a saját ritmusa szerinti fejlődésre. Környezete mintáit, normáit megismeri, elfogadja, és lassan beépíti saját személyiségébe.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermekek személyiségének kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Személyiségük szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van:

- megismertetjük a gyermekeket a keresztény értékekkel,
- egészséges életmódjukat alakítjuk,
- környezettudatos magatartásukhoz segítjük őket.

2.1.5. Katolikus óvodaképünk

A katolikus óvoda a katolikus közoktatási rendszer legelső láncszeme. Itt szerzheti meg a gyermek egy életre a legalapvetőbb emberi ismereteket, magatartásformákat: a szereteten alapuló értékrendet, az odafigyelést és a rácsodálkozást Istentől kapott világunk

nagyszerűségeire.

Szakmailag önálló nevelési intézményként segítjük a családi nevelést. Az óvoda tevékenység rendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó, védő, szociális, nevelő, személyiség fejlesztő) a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba(a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével hozzájárul a gyermekek környezettudatos magatartásának alakulásához.

Családias légkörben, katolikus lelkülettel várjuk a hozzánk érkező gyermekeket, akiket hívó óvodapedagógusok és dajkák vesznek körül szeretetükkel.

Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Feladatunk a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a különleges gondozást igénylő gyermekek odafigyelő, gondos ellátása.

Alapelvnek tekintjük, hogy a gyermekeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze.

Pedagógiai feladataink a gyermekek személyiségéhez igazodnak.

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot adó derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról. Biztosítjuk a közösségben végezhető sokszínű tevékenységeket - különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékot -, melyeken keresztül az életkorukhoz és egyéni képességeikhez igazodó, megfelelő műveltségtartalmakat közvetítjük.

Amennyiben van óvodánkban nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó vagy migráns gyermek, biztosítjuk számukra a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét. Természetesen ez akkor valósulhat meg, ha azonosulni tudnak óvodánk szellemiségével, értékrendjével.

2.2. A katolikus óvodai nevelés feladatai, tevékenységei

A katolikus óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- a hitre nevelés erősítése,
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi nevelés erkölcsi és a közösségi nevelés
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.2.1. A hitre nevelés erősítése

A hit Isten ajándéka, a Szentlélek megnyilvánulása bennünk. Fontosnak tartjuk, hogy olyan légkörben nevelődjenek a gyermekek, amely érzelmi biztonságot nyújt. Ebben a szerető, elfogadó légkörben éljék meg az összetartozás élményét, s az iskolába lépés idején fogékonyak legyenek a hit befogadására, továbbélésére. A vallásos nevelés átszövi az óvodai élet egészét. Megnyilvánul a gyermekeket körülvevő felnőttek hiteles életében, az étkezés előtti és utáni imádságban, a játékban, de legfőképpen a mindennapos lelki beszélgetések során.

A keresztény nevelés alapja a Szentírás, amelyben Isten szólt:

Ez az Isten végtelen szeretete és lehetősége a fejlődő embernek. Az ember élete kezdetétől különböző fejlődési szakaszon keresztül tapasztalja meg önmagát, a többi embert, természeti környezetét. A hitre nevelés folyamán naponta játékos formában ismerkednek a gyermekek Jézus Krisztus személyével, tanításával, cselekedeteivel. Szeretnénk elérni, hogy ezek a lelki beszélgetések segítsék elő az óvodánkba járó gyermekek lélekben való növekedését. Fontos szerepet szánunk a bibliai történeteknek, amelyeket feldolgozunk a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, érdeklődésüktől, élményeiktől, a liturgikus évtől függően választunk történeteket.

Céljaink

- a katolikus embereszmény megalapozása,
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben,
- ismerjék meg a gyermekek a vallásos környezetet, legyen módjuk tapasztalatszerzésre, élménygyűjtésre, ezek közös feldolgozására,
- alakuljanak ki bennük az alapvető vallási fogalmak tartalmi ismerjék és szeressék meg Jézust, életének főbb eseményeit, példabeszédeit, tanításait és általa a mennyi atyát és a szentlelket,
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- segítsük őket hozzá, hogy megismerkedhessenek a templomi közösséggel, tanulják meg a helyes keresztvetést, és kötött szövegű gyermekimákat,
- a krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése, jóság, szófogadás gyakorlása,
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).

2.2.2. Az egészséges életmód alakítása

Minden gyermek, aki egészen fiatalon kikerül az Isten által ajándékozott fészek melegéből, a családból, fokozott türelmet, és törődést igényel. Az óvodai nevelés során fokozatosan alakítjuk ki a higiéniai szokásokat, a testápolást, a környezettudatos magatartás megalapozását, valamint a helyes napirend folyamatát, rendszerét, a gyermekek egészségének megőrzése és megóvása érdekében.

Testápolás keretében alapozzuk meg a gyermek tisztaság igényét, és az egészségügyi szokásait. Ebbe a kategóriába tartozik a mosakodás, a kéztörölés, a fésülködés, a zsebkendő és WC használata. A gyermek utánzási hajlama lerövidíti a szokássá válás folyamatát. A szokások elsajátítása folyamán kialakulnak egészséges életmódbeli készségei, jártasságai. Testi szükségleteinek felismerése, kielégítése hozzájárul a derűs, félelemmentes közérzethez. A gyermekek edzettségét változatos tevékenységekkel biztosítjuk. A folyamatos és rugalmas napirend kialakításával biztosítjuk a helyes életritmust.

Táplálkozás, étkezés:

A kulturált étkezési szokások betartása mellett hangsúlyozott a figyelem az ételek tiszteletére, az érte mondott hála. Az óvodában töltött idő során igyekszünk biztosítani a gyermeki szervezet számára azokat a nyomelemeket, amelyek a test egészséges fejlődéséhez elengedhetetlenül szükségesek. A mindennapi gyümölcsfogyasztást biztosítjuk a gyermekek számára. Fontosnak tartjuk a megfelelő mennyiségű folyadék bevitelt, ezért a csoportszobákban folyamatosan gondoskodunk a friss innivalóról, télen gyógyteáról. Igyekszünk ételt

megismertetni, elfogadtatni a gyermekekkel, tiszteletben tartva egyéni szükségleteiket. Fontos az esztétikus terítés és a kulturált étkezési szokások betartása.

Öltözködés:

Megfelelő ruházat a test védelmét szolgálja az időjárás változásával szemben. A gyermek önállóságát, izlésvilágát az öltözködéssel is tudjuk formálni. Réteges öltözködésre szoktatással elkerüljük a gyermek meghűlését. Életkoruknak megfelelően sajátítsák el az önálló öltözködést. Óvodánkban váltó cipőt használunk, figyelünk arra, hogy lábukon tartós, csúszásmentes lábbeli legyen. Korukhoz igazodva tanuljanak meg önállóan öltözködni. Ruhájukat, szekrényüket tartsák rendben.

Mozgás:

A mozgás fejlesztése fontos helyet foglal el az egész személyiség alakításában, hat a szervezet működésére, meghatározza a vérkeringést, a légzés és emésztőrendszer tevékenységét, fokozza az anyagcserét, elősegíti a központi idegrendszer fejlődését. Testi képességeik fejlesztése érdekében sok szervezett mozgást iktatunk napirendjükbe. A mindennapi testnevelést az időjárástól függően a szabadban végzik. A tornaterem minden csoport számára biztosítja a kötelező testnevelés foglalkozás megtartását. Az udvaron annyit mozognak, amennyire egyénileg igényük van. Az óvónő adjon ehhez ötleteket, biztassa, segítse a gyermekeket. A jól szervezett séták, kirándulások is a mozgásigény kielégítését szolgálják.

Pihenés, alvás:

A kellemes pihenést a kiszellőztetett, portalanított csoportszobák szolgálják. A nyugodt alvás biztosítéka a megfelelő fektető. A lefekvés előtti ima, a halk óvónői ének, csendes zene, mesék nyugalmat biztosítanak. A pihenés, alvás alatti nyugalmat fenn kell tartani, de nem szabad erőszakolni az alvást, és a mozdulatlanságot. A nehezen alvó gyermek pihenését szeretettel, türelemmel kell biztosítanunk.

A gyermek akkor alszik eleget, ha felkeltés nélkül ébred fel, ezért a napirend összeállításánál figyelembe kell venni a csoport igényét.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Feladatunk, hogy olyan szokásokat viselkedési formákat és értékrendet alakítsunk ki, amelyek meghatározóak a természetes (és az ember által létrehozott) környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában. A gyakorlatban ez az élőlények szeretetét, tiszteletét, a természet és az ember által létrehozott értékek megóvását és az ezzel kapcsolatos szabályok elfogadását jelenti.

Fontos, hogy mindennapjainkat is átszöjje a környezettudatos magatartás szemlélete, természetesen kihangsúlyozva a „jeles zöld ünnepek „adta lehetőségeket, hiszen a környezettel való ismerkedés a gyermek fejlődését alapvetően befolyásoló, az életkor növekedésével egyre táguló, az ismeretszerzésben alapvetően mélyülő folyamat.

A környezet megismerésére, a természet védelmére nevelés elősegíti, hogy a gyermek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetéről olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek életkorának megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához

nélkülözhetetlenek. Megismertetjük, _ s mi magunk is gyakoroljuk _ a környezettudatos életmóddal a gyermekeket /pl.: hasznát elemgyűjtés, komposztálás, szelektív hulladék gyűjtés, stb./

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A hatékony nevelőmunka érdekében megismerjük az óvodánkba kerülő gyermekek otthoni életritmusát, étkezési és egészségügyi szokásait. Személyes példamutatással és gyakoroltatással segítjük az egészséges életmódhoz szükséges készségek kialakítását, és a gondozás kialakítását. Figyelemmel kísérjük óvodásaink testi és lelki egészségének állapotát, együttműködünk a szülőkkel és az egészségügyi szakemberekkel a betegségek megelőzése érdekében és kiszűrésében.

A fejlődés várható eredménye

Legkésőbb az óvodáskor végére a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fésülködnek, öltözködnek, étkeznek. Helyesen használják a zsebkendőt, megtanulnak helyesen orrot fűjni, fogat mosni, minden evőeszközt helyesen használnak, meghatározzák a megenni kívánt étel mennyiségét. Esztétikusan terítenek, hajtogatják, s helyezik el ruháikat, takarójukat. Saját külsejüket és környezetüket igyekeznek rendben tartani.

2.2.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása

a) Érzelmi, erkölcsi nevelés

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretettel léghőz vegye körül. Szükséges, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermek és az óvodai alkalmazott közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés célja

- a gyermekek biztonságérzetének, önbizalmának erősítésével a társas kapcsolatok elősegítése,
- pozitív személyiségjegyek megalapozása,
- a gyermekek személyi és tárgyi környezetéhez való érzelmi kötődésének kialakítása.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatai

- a gyermeket körülvevő kiegyensúlyozott, szeretetteljes, biztosságot adó, nyugodt, derűs léghőz megteremtése, fenntartása,
- a gyermek örömhöz juttatása, mely a személyiség gazdagodását, érését, és kiteljesedését szolgálja,
- bizalomra, őszinteségre, szeretetre épülő pozitív attitűd jellemezze a pedagógus-gyermek, gyermek-dajka és gyermek-gyermek közötti kapcsolatot,
- az érzelmi nevelés segíti a gyermeket a másság elfogadására,
- segítse a gyermek szociális érzékenységének, szolidaritásának fejlődését, én tudatának alakulását, engedjen teret önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés tartalma

Az erkölcsi és szociális érzelmeket közös célok, tevékenységek, élmények útján alakítjuk. Ennek során a gyermekek megtanulják önmaguk és a különbözőségek elfogadását, tiszteletét és megbecsülését. Az óvodai élet segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának

fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.

A gyermek elsajátítja az önfegyelmet, fegyelmet, udvariasságot, formálja igazságérzetét. Az esztétikai élményeken keresztül formálói vagyunk a gyermekek esztétikai értékítéletének, szép iránti igényének, a természetes anyagokhoz való kötődésének.

Az intellektuális érzelmek (funkcióöröm, sikerélmény, önbizalom, a dicséret és a kudarc hatása) kialakításával segítjük az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Hagyományaink ápolása, a szülőföldünkhöz való kötődés megalapozása fontos része az érzelmi nevelésünknek.

Tapasztalataink azt bizonyítják, hogy feladataink közé tartozik az ünneplés megtanítása úgy az óvodások, mint családjaik számára. Arra törekszünk, hogy az ünnepeket érzelmi tartalommal töltsük meg, és kiemeljük a mindennapi élet eseményeiből. Az ünneplést elő kell készíteni. Arra törekszünk, hogy gyermekeink minél aktívabban vegyék ki részüket az ünnepi előkészületekből. Arra próbáljuk rávezetni őket, hogy az igazán értékes ajándék az, ami saját magunkból fakad. Ennek nagyszerű lehetőséget nyújtanak az óvodai megemlékezések, ünnepek, melyek a következőképpen alakulnak:

- hagyományos óvodai ünnepek (farsang, búcsúztató, anyák napja)
- hazafias megemlékezések (március 15., október 23.)
- egyházi megemlékezések és ünnepélyek

A közösségformálásra nagyon sok lehetőségünk van a szülőkkel együtt végzett programokban (pl. zárandoklat, családi kézműves foglalkozás, adventi gyertyagyújtás stb.)

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

Az óvodába kerülő gyermek számára nehéz a családtól való elválás. A mi szerepünk szerető, gondoskodó, segítő társ lenni a gyermek számára napi gondozási és egyéb tevékenységek során. Ehhez el kell nyernünk a gyermek bizalmát és szeretetét. Biztonságos légkört teremtünk, ahol óvodásaink mindig számíthatnak megértésünkre, segítségünkre, vigasztalásunkra, és ha kell, védelmet találnak.

A szokások kialakításában következetesek vagyunk, hiszen azok betartása az állandóságot, a biztonság érzetét kelti a gyermekben.

Érzelmi megnyilvánulásainkban őszinteségre törekszünk, ezzel is példaértékű viselkedésmintát adva a gyermekeknek.

A fejlődés várható eredménye

Az óvoda és a család szoros együttműködése, a biztonságot adó óvodai légkör, a tevékenységek gazdag tárháza, a közös élmények a gyermekek érzelmi életében meghatározó változást idéznek elő. A gyermekek érzelmi élete kiegyensúlyozottá válik, pozitív erkölcsi érzelmeik megerősödnek, érzelmeiket vállalják.

b) A közösségi nevelés

A közösségi nevelés célja és feladata

- szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akaratí tulajdonságok megalapozása (önzetlenség, tapintat, figyelmesség, tolerancia, megbocsátás stb.),
- a gyermekek egymáshoz és a közösségi szokásokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodásának segítése,
- a családban és az óvoda felnőtt közösségében keresztény, megbocsátó, elfogadó életminta vonzóvá tétele.

A társas kapcsolatok alakulásának szinterei, tartalma

Az óvodánkba érkező gyermekek beszoktatása nagy türelmet, szerető odafigyelést és empátiát kíván minden óvodai dolgozótól.

Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvó nénikkel, társaikkal és új környezetükkel. A beilleszkedést segíti az otthonról hozott kedves tárgy és az óvónők személyes törődése (ölbeli mondókák, énekelgetések, mesélés, bábozás, stb.).

Ebben az időszakban a dajkák is több időt töltenek a csoportokban.

A beszoktatás időszakában személyes beszélgetéseken keresztül és az adatlapok kitöltésével minél többet igyekszünk megismerni a család életmódjáról, szokásairól, életkörülményeiről, a gyermek és szülei kapcsolatáról, s magáról a gyermekről.

Az év közben érkező gyermekek fogadásakor már a csoport tagjai is segítenek új társuk beilleszkedésében.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek társas kapcsolatai a közös tevékenységeken, közös élményeken keresztül formálódnak a mindennapi együttlét során. Az egymás mellett játszástól az együttjátszásig jutnak el az óvodapedagógus tapintatos, egyéni bánásmódot alkalmazó irányításával.

Az igazságos konfliktusmegoldás eleinte az óvodapedagógus feladata, de később a gyermekek önállóan is képesek lesznek békésen elrendezni problémás helyzetüket, felhasználva a környezetükben látott megoldási módokat. Ezért is meghatározó, milyen személyes példát mutatunk az utánzással tanuló 3-7 éves korosztálynak.

Feladatunk, hogy a gyermekek biztonságérzetét mindig fenntartsuk. Állandó jelenlétünk és testi közelségünk, szóbeli ráhatásunk és megértő, elfogadó szeretetünk óvodásaink számára az érzelmi biztonságot jelentik. Tudatos nevelőmunkánkban a pozitív ráhatás és a dicséret módszerét alkalmazzuk leginkább.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi hiányossággal küzdő gyermekeket egyéni fejlesztéssel igyekszünk segíteni, ill. a szülőkkel fokozottabb együttműködésre van szükség. (Pl. fejlesztő foglalkozásokra vinni, orvosi segítséget kérni). A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos gyermek segítése a gyermekvédelmi felelősökkel karöltve lehetséges.

A fejlődés várható eredménye

- a gyermek családi körülményeinek megismerése, a családdal kialakított személyes kapcsolat és az óvoda családias, derűs légköre mind hozzájárul az óvodába kerülő gyermek biztonságérzetének megteremtéséhez,
- a magát testileg, lelkileg biztonságban érző gyermek nyitott a társak, a közös élmények, a közös tevékenységek iránt,
- elfogadja, keresi mások (felnőttek és gyermekek) társaságát, együtt tud működni, kommunikálni velük,
- az óvodáskor végére a gyermek megtapasztalja, átéli a keresztény megbocsátó és elfogadó életmintát.

2.2.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

a) Az anyanyelvi nevelés

Célja és feladata

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés,
- a gyermekek kommunikációra való ösztönzése, metakommunikáció fejlesztése,
- a beszédkezdés felkeltése, kialakítása,
- az óvoda nevelőközösségének mintaadó beszédkultúrája.
- a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak ismereteinek rendezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- az értelmi képességek (érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és alkotóképességek fejlesztése

Tartalma

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósul. Az anyanyelv fejlesztése - beszélő, és meghallgatni tudó környezettel, mintaadással, szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységeket biztosít, amelyek által további élményeket szerezhet az őt körülvevő környezetről. A tapasztalatok verbális kifejezése során fejlődik beszédkezdve, gazdagodik szókincse, tisztábbá válik hangképzése.

Beszélgetéseik során személyes kapcsolataik is alakulnak. Türelemmel és következetesen törekszünk az udvariasság, a beszédfigyelem megtartására, a hangerő szabályozására, a hangsúly, a tagolás, a szórend helyességére.

A gyermekek életkori és értelmi fejlettségére alapozva gyakran játszunk anyanyelvi játékokat. Ezek segítségével is fejlődik beszédkezdük, gazdagodik szókincsük, tisztábbá válik hangképzésük.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek nagy része sok időt tölt az óvodában, anyanyelvi kultúrájukat mégis a család alapozza meg. Fontosnak tartjuk a szülők figyelmét felhívni a beszélgetések, a mesélés hasznosságára, a kapcsolattartás e fontos eszközére.

Sokat beszélgetünk a gyermekekkel. Ez szorosabb, személyes kapcsolat kialakítását teszi lehetővé. Fejlesztjük beszédkultúrájukat, ügyelünk beszédük hangerejére, hangsúlyának, tagolásának, szórendjének helyességére.

A súlyosan beszédhibás gyermeket logopédushoz irányítjuk.

A beszédfigyelem kialakítása nehéz feladat, mert a gyermekek csak nehezen képesek késleltetni mondanivalójukat. Türelemmel, következetesen törekszünk az udvariasság szabályainak betartatására.

A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink aktívan használják a tapasztalatok, beszélgetések során bővült szókincsüket,
- törekednek egymás türelmes és figyelmes végighallgatására,
- képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangerővel és hangsúlyozással beszélnek.

b) Az értelmi nevelés

Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermek érzékszervein keresztül szerzi tapasztalatait az őt körülvevő természeti- és társadalmi környezetről.

Tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermeknek változatos tevékenységet.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának fenntartása és tudatos kihasználása nevelőmunkánk fontos része.

Az értelmi nevelés feladata

- spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- értelmi képességek (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése tevékenységeken keresztül,
- az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, és ismereteire építve biztosítunk változatos tevékenységet az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A hívó ember, szülő és óvónő öröme a gyermek szüntelen kérdező kedve, mert tudja, hogy ez a gyermek szellemi fejlődésének jele. A gyermeki beszédre vagy elbeszélésre egészen odafigyelő óvónő meghallja, amit a gyermek még szókinccs hiányában megosztani kíván vele. A gyermek beszédében a logikai sorrend és időbeliség még az óvónő segítő, rávezető beszédével alakul. A felnőtt – gyermek közvetlen, majd később a szemtől – szembe kapcsolat érzelmi volta a legalkalmasabb arra, hogy a gyermek megnyíljon. A kellő empátiával rendelkező óvónő tudja, hogy ezek életre szólóan meghatározzák a gyermeki lélek nyitottságát, megszólaló, mesélni, beszélni való kedvét – gondolatainak és érzelmeinek kifejezését.

A gyermekek fejlesztése érdekében szükséges az egyéni fejlesztés. A gyermekek önmagukhoz, adottságaikhoz, képességeikhez mérten fejlődnek.

Fontos a fejlődés folyamatos nyomon követése, az érzelmi ráhangolódás a tevékenységekre, pozitív erkölcsi, akarati tulajdonságok fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink nevelőmunkánk hatására sokoldalú, érdeklődő, az iskolai oktatás alapfeltételeinek megfelelni tudó gyermekekké válnak,
- mindezt játékosan, a tevékenységek gazdag tárházának felkínálásával érjük el,
- óvodánk tárgyi felszereltsége és óvónőink érdeklődési köre, fogékonysága segíti gyermekeink értelmi fejlődését.

2.3. A katolikus óvodai élet megszervezésének elvei

Óvodai csoportjaink szervezésekor több tényező befolyásolja a milyenséget: hány jelentkező van, hány testvér gyermek jelentkezik, hány nagycsoportos marad vissza. A csoportokat igyekszünk az optimális létszámra kialakítani, mivel így tudunk eleget tenni a differenciált nevelésnek. Az új gyermekek fogadásakor pedagógusaink a gyermekek rendelkezésére állnak – bemutatják óvodánk közösségét, megismertetik a gyermeket az új környezettel, amíg a szülők a beiratkozással kapcsolatos adminisztrációs feladatokkal vannak elfoglalva. Az új gyermekek óvodai befogadását minden esetben a szülők és a gyermek lehetőség szerinti igényeit figyelembe véve végezzük. Lehetőséget adunk a folyamatos, egyénre szabott beszoktatásra. Az óvodába érkezés idejének megállapításánál figyelembe vesszük a családok helyzetét. Igyekszünk a családokkal szorosan együttműködve lebonyolítani az óvodai programokat. Az óvodában a nevelőmunka központjában a gyermek áll.

Az egyházi év eseményeit, ünnepeit együtt éljük meg, így mintát adva a keresztény közösségi életről a ránk bízottaknak.

A katolikus óvodánk feladata, hogy az otthon biztonságát adó környezetet megteremtse. A bútorok, a játékeszközök, az óvoda udvara a gyermekek fejlődését szolgálja. Mivel minden óvodában dolgozó felnőtt, minden állapotban értékeket közvetít, példaként kell állnia megjelenésében. Belső igényéből fakadóan jusson előbbre az emberek szeretetén keresztül az Isten szeretetében. Ezért az óvodapedagógusokat és az óvodai dolgozókat jellemezze az emberszeretet. Napirendünket a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi. Oktatásban, nevelésben, előnyben részesítjük a projektmódszer alkalmazását.

2.3.1. Személyi feltételek

Pedagógusképünk olyan ember, aki a keresztény hitét hitelesen éli, jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermek szeretet.

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész idejében szükséges, állandó és folyamatos. A katolikus óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak keresztény értéket képviselve nyújtanak mintát munkájuk során.

Az óvodapedagógus és a nem pedagógus munkatársak összehangolt munkájukkal járulnak hozzá az óvodai munka eredményességéhez.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje mintát jelent a gyermekek számára.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

2.3.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda helyiségei, az udvar oly módon vannak berendezve, felszerelve, hogy az a gyermekek igényeit szolgálja.

Megfelel testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését.

Elegendő hely és tornaterem áll rendelkezésükre a mozgás-és játékigényük kielégítésére.

A gyermekek által használt eszközök biztonságosak, folyamatos biztonságukra figyelünk. Minden felszerelés a baleset megelőzését szolgálja.

Az óvoda dolgozóinak munkakörnyezete jó. Rendelkezünk megfelelő számú öltözőhelyiséggel, zuhanyzóval, mosdóval, irodával, logopédiai, ill. óvónői szobával.

A szülőket az, irodában, óvónői szobában tudjuk fogadni, megfelelő körülményeket biztosítunk számukra.

2.3.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekek tevékenységét óvodapedagógus irányítja. A tervezőmunkát az éves munkaterv alapján végezzük.

A tevékenységek tervezése a nevelési év elején történik, összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait. Feldolgozása játékos tevékenységek során történik, a gyermekek érdeklődését figyelembe véve, az azonos témakörű tevékenységekkel összhangban. A sok ismétlés, és egymásra épülő tevékenységek eredményt hoznak, amely a gyermekek fejlődésében mutatkozik meg. Feldolgozásuk játékos, érdekes, ugyanakkor fejlesztő. Az egyéni

fejlődési, érési folyamatokat figyelembe véve, más-más lehet egy csoporton belül a hatás.

A gyermekek fejlődéséről feljegyzéseket készítünk. A feljegyzések a gyermekek megismerését, fejlődését tükrözik. A személyiséglapok a tudatos munkát segítik, segítséget adnak számunkra a szülők tájékoztatásában gyermekük fejlődéséről.

Nevelő munkánk során a gondozás kiemelt szerepet kap a gyermekek önállóságának segítésében.

A napirendet rugalmasság, folyamatosság jellemzi, melyben a játék kitüntetett szerepet kap.

A gyermek egészséges tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek valamint a gyermek együttműködő képességét feladat tudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével szervezésével valósulnak meg.

2.3.4. Az óvodai csoportok napirendje

Időtartam	Tevékenység
7.00-12.00	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Szabad játék, párhuzamosan is tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban • Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése • Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen szervezett mozgás (teremben, tornateremben, vagy a szabadban) • Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és tervezetten szervezett formában • Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn • Játékba és tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességei-hez igazodó műveltségterületek közvetítése • Tevékenységekben megvalósuló tanulás <ul style="list-style-type: none"> • Verselés, mesélés • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc • Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • Mozgás • A külső világ tevékeny megismerése <ul style="list-style-type: none"> ▪ Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése
12.00-15.00	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Pihenés
15.00-17.00	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Szabad játék, párhuzamosan is végezhető tevékenység a szülők érkezéséig

A tevékenységek szervezeti formái

Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek szervezése
<ul style="list-style-type: none"> • Hitre nevelés • Mozgás • Mozgásos játék (mindennapos mozgás) 	<ul style="list-style-type: none"> • Játék • Verselés, mesélés • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc • Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • Mozgás • A külső világ tevékeny megismerése <ul style="list-style-type: none"> • Matematikai tartalmú tapasztalatok

2.4. A katolikus óvoda tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

2.4.1. Hitre nevelés

A hit Isten természetfeletti ajándéka. A kisgyermek a körülötte élő felnőttek viselkedésmintái alapján képzelel el Istent. Nevelőmunkánk akkor lesz eredményes, ha a gyermek rajtunk keresztül is megtapasztalja a szerető, megbocsátó, igazságos, türelmes, jóságos viselkedésmintát, amellyel a Mennyei Atyát közvetítjük felé.

Ennek megvalósulása érdekében óvodánkban Istent szerető, hitüket gyakorló, kiegyensúlyozott pedagógusok nevelik a gyermekeket.

Az egyház ünnepeivel, eseményeivel kapcsolatos témákat komplex módon építjük be nevelőmunkánkba, a játékos elvének és az életkori sajátosságoknak szem előtt tartásával.

Óvodánk jellegéből adódóan gyakran kerülnek szóba hitünk kérdései és a Jézus életével kapcsolatos események. Ilyenkor őszintén, a gyermek érzelmi szintjéhez igazodva válaszolunk a feltett kérdésekre.

Katolikus óvodánk célja az, hogy minél színesebben, gazdagabban tárja a gyerekek elé a világot, a hitet. Vallásos nevelésünk akkor hatékony, ha a nevelés egészébe beépül.

Az óvoda missziós feladatai

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért sikeressége, eredményessége nagymértékben függ attól, hogy sikerül-e együttműködést kialakítani és fenntartani a családokkal. Az óvoda nem vállalhatja a családi hitre nevelés feladatainak megoldását, de az óvónőkben támaszt, segítő társat találhatnak a szülők gyermekük nevelésében.

A vallástalan vagy alig vallásos szülők esetében törekszünk arra, hogy a gyermek óvodai vallásos nevelésén keresztül a szülőket is megnyerjük és rávezessük a hitélet örömeire és békéjére, éppen gyermekük jövője érdekében. A kapcsolat alakításában mindig az óvónő legyen a kezdeményező, a légkört pedig az elfogadás, a nyitottság, a szeretetteljes párbeszéd, a kölcsönös megbecsülés jellemezze.

A vallásos meggyőződés kialakulására döntő hatással van, hogy a gyermek mit lát, milyen közösség veszi őt körül. A gyermeknek a jézusi szeretetet a család közösségén kívül is meg kell tapasztalnia. A gyermek hite úgy marad élő, életképes néhány év múltán is, ha olyan közösség veszi őt körül, amely osztozni tud vele a hit örömeiben.

„Az evangélium hirdetése nem lehet következetes és hatásos, ha nem kapcsolódik hozzá erőteljes közösségi lelkiség, közösségben megélt kereszténység.” (II. János Pál)

A hitre nevelés célja és feladatai

Feladat: Jézus feladatokat bízott apostolaira, megbízta őket népének tanításával. Az apostoloknak szóló parancsban maga az Egyház kapta meg a feladatát és küldetését, ezért törekszünk mi is ennek a küldetésnek megfelelni.

A 3-7 éves korú gyermekek hitoktatása akkor a legeredményesebb, ha az egész napjára, minden tevékenységére kiterjed. A vallásos nevelést nem helyezzük a nevelési program fölé, sem alá, hanem mellé illesztjük Jézus szellemiségét és keresztény erkölcsiségét. Hitünk szerint a természetesre épül rá a természetfeletti. Mi felnőttek hiteles életünkkel átadhatjuk az istenképet.

Célunk: Egész magatartásunkkal, egyéniségünkkel arra törekszünk, hogy erő, támasz, biztonság sugározzon a gyermekek és szüleik felé. Amelyik gyermek biztonságban érzi magát a családban, az óvodában, az fog bízni önmagában, a világban és Istenben. Minden nap áhítattal kezdjük a napot. Ilyenkor Jézusra figyelünk, imádkozásra nevelünk, és rávezetjük a kisgyermeket az egymás iránti szeretetre. Fontos feladatunk a családoknak szerető befogadó közösséget kialakítanunk.

Hitoktatásunk módszerét a Jézus Szíve Nővérek által kidolgozottak szerint az *5 pont szemléltető módszer* alapján végezzük.

A lelki beszélgetések felépítése a következő módon történik:

1. az érdeklődés felkeltése
2. illusztrált magyarázat
3. kapcsolat az élettel
4. napi gyakorlat
5. befejező összefoglalás

A szemléltetéshez használt eszközök:

- Szentírás és színes gyermek Bibliák
- az „élő” tábla
- posztó tábla
- színes szemléltető eszközök
- sík és kesztyű bábok
- szerepjáték kellékei
- diafilm, videofilm
- művészeti alkotások és szentképek

A napi vallási nevelés témáit rajzban, szerepjátékban, stb. a nap folyamán tovább élhetik, az óvónő segítségével tovább mélyíthetik.

Ünnepek és megemlékezések

Feladat:

- az ünneplés jelentőségének megéreztetése,
- az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése,
- az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből,
- az ünnep előkészítése és lezárása.

Az óvodapedagógus feladata

- témakörökre osztott éves tervek készítés, mely követi a liturgikus év ünnepeit
- az 5. pont módszer szerinti vázlat

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modellértékű az óvodában dolgozók kommunikációja, példamutató viselkedése.

Arra törekszünk, hogy óvodánkba hitüket gyakorló családok gyermekei kerüljenek. A nem vallásos, de a hitre nyitott családok gyermekeit is szívesen fogadjuk. Missziós feladatunknak tekintjük, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeket felkaroljuk. A családoknak segítünk bekapcsolódni az egyházközség életébe.

A közös imádság (szülői megbeszéléseken, közös ünnepeinken), közös munka (udvarszépítés, virágültetés, kertgondozás), és a közös szórakozás (kulturális gála), mind-mind fontos megtartó erő.

A fejlődés várható eredménye

Eredményes nevelőmunkánk hatására óvodásaink alapvető ismeretekkel rendelkeznek hitünkről (keresztény értékrend normái, Jézus életének fontosabb eseményei, ünnepeink tartalma).

A családdal közösen kialakított keresztény viselkedési mintát elfogadják, követik, és iskolás éveik alatt tovább élik hitüket.

A nevelőtestület lelkiiségének erősítése

Az elmúlt évek során a hitre nevelésben több hagyományunk alakult ki, amelyek a nevelőtestület lelkiiségét hivatottak erősíteni, fejleszteni, és amelyeket továbbra is folytatni kívánunk. Ilyenek pl.:

- évente kétszer lelki napot szervezünk
- óvodai zarándoklaton való részvétel
- továbbvisszük értékeinket, elmélyülünk hitünkben.
- alkalomszerű közös imádságok, pld (keresztút)

2.4.2. A játék

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.” (Varga Domonkos)

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Az óvodás gyermek társas kapcsolatának és játéktartalmának alakulása az óvodába lépéstől az iskolába lépésig tart. Az óvodában előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesítését. A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik a

napirendben, időbeosztásban, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is.

A jó játék áthatja a gyermek minden tevékenységét, fejleszti az egész személyiségét: mozgását, gondolkodását, szabálytudatát, önfegyelmét, társas kapcsolatait.

A játék során a gyermek megtanul alkalmazkodni, konfliktushelyzeteket kezelni, kudarcot túrni. A gyermek azonosul a felnőttek szerepeivel, viselkedésmintákat sajátít el.

Így válik a játék a gyermek kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységévé.

A játék során:

- a pedagógus utánozható mintát ad, majd bevonható társ marad,
- indirekt játékirányítás módszerével alakítja a szabad játékot, amely hosszantartó és zavartalan,
- az óvodapedagógus tudatos jelenlétével lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását, élményszerű elmélyült gyermeki játék kibontakozását, mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő ösztönző magatartásával indirekt reakcióval éri el.
- a játékhoz a helyi adottságoknak megfelelően kialakított helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség,
- az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő időt, csoportléggkört, és élményszerzési lehetőséget biztosítson különböző játékformákhoz.
- a játék által keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermek nevelése a katolikus óvodapedagógus feladata,
- megjelenik az anyanyelvi nevelés,
- formálódik a társas kapcsolatok szintje, minősége,
- erősödnek a katolikus magatartásformák és szokások.

A játék fajtái

A gyakorlójáték során az adott tevékenység örömét éli át a gyermek.

A mozgások és a hangok játékos ismételtetése leginkább a 3-4 évesekre jellemző, segítik a beszéd- és a finommotorika fejlődését. A gyakorlójáték elemei fellelhetők a szerep- és építőjátékokban is.

A konstruáló (építő) játék kreativitásra nevel, fejleszti a problémamegoldó gondolkodást és a kezűgyességet. E játék során a gyermek eljut az előzetes elképzelés nélküli építéstől a határozott cél és terv alapján történő építésig.

A szerepjáték az óvodáskor legjellemzőbb játékfajtája, a világ megismerésének és az életre való felkészülésnek egyik legfontosabb eszköze. A gyermek a játék során a kiválasztott szerepek átélésével levezeti félelmeit, szorongásait. Utánozza a környezetében élőket, azonosul a kiválasztott szereppel. Valóságos mozzanatokat játszik el, saját vágyait belevetítve azokba. A szerepjáték kiváltja a gyermekből a társak iránti igényt. A szerepjáték kialakulhat gyakorlójátékból, vagy építőjátékból is. A nagyobbak (6-7 éves kor) már önállóan, kiosztott szerepek és szabályok alapján játszanak.

A dramatikus játék a szerepjáték az a formája, melyben a gyermekek olyan meséket, történeteket és élményeket játszanak el, amelyek érzelmileg hatással vannak rájuk. A dramatizáláshoz, bábozáshoz élményszerű, kifejező mese- illetve versmondással csinálunk kedvet.

A szabályjáték pontos, meghatározott szabályok alapján zajlik, ezek betartását a gyermekek önként vállalják. A játék örömét a növekvő feszültség és megnyugvás váltakozása adja.

A barkácsolás játék és munkatevékenység is. Elkészítjük a különböző játékokhoz szükséges eszközöket, kellékeket, de cél a sérült játékeszközök megjavítása is.

A játék feltételei

Az óvodapedagógus feladata a megfelelő körülmények biztosítása.

A megfelelő játékhely kialakítása nagy gondosságot kíván. Állandó és igény szerint alakítható játékhelyek segítik a kreatív játékot, ahol a játszócsoportok nem zavarják egymást.

Állandó helyet biztosítunk

- a bábozáshoz és a mesehallgatáshoz,
- a különböző tartalmú szerepjátékokhoz, de rugalmasan kezeljük az egyéni ötleteket, ügyelve arra, hogy más játszócsoportot ne zavarjanak.

A játékeszközöket a gyerekek számára elérhető magasságban helyezük el, így a gyerekeket következetesen tudjuk rendszeretetre nevelni.

A gyermekek által létrehozott alkotásokra ügyelünk, ezzel tanítjuk őket mások munkájának megbecsülésére.

Mozgásos játéktevékenységre nagyobb szabad területet és megfelelő játékidőt biztosítunk, hogy hosszantartó és zavartalan lehessen. Mivel a gyermekek szeretnek egy-egy jól sikerült játékot akár napokon keresztül is folytatni, erre lehetőséget teremtünk számukra. A játékidő vége felé igyekszünk a gyermekeket a játék lezárásához, nyugvópontra juttatni.

A nyugodt, elmélyült játéklétkört elsősorban az óvodapedagógus kiegyensúlyozott személyisége biztosítja. A játékot ötletadással, ha szükséges, együttjátszással és indirekt játékirányítással segítjük. Pozitív élmények biztosításával igyekszünk kiküszöbölni a negatív játéktartalmakat.

Óvodánkban fontosnak tartjuk a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.

A gyermekek játékához olyan eszközöket biztosítunk, melyek tartósak, esztétikusak és biztonságosak. A jól megválasztott eszközök kreativitásra, problémamegoldó gondolkodásra, és jó ízlésre nevelnek.

Törekszünk arra, hogy a természetben, és környezetünkben előforduló eszközöket és anyagokat ismerjék meg és játékaikban, barkácsolásban használják fel.

Az óvodapedagógus nevelői szerepe a játék irányításában

A gyermek játékának megfigyelésével megismertetjük annak személyiségét, képességeit, készségeit, gondolkodását, ismereteit, fejlettségi szintjét. Egy adott játékszínten megrekedt gyermeket ötletadással, együttjátszással fejlesztünk tovább.

A gyermekeket a kudarcok elviselésére neveljük, példát mutatva arra, hogy egymás sikerének is lehet örülni. Az óvodapedagógus irányító szerepe nélkülözhetetlen tettlegesség, baleset, veszélyhelyzet esetén, illetve ha valakire elfogadhatatlan szerepet akarnak ráerőltetni. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy óvodásaink a játék során törekedjenek az igazságosságra, kialakuljon szabálytudatuk, önérvényesítési törekvésük és a közösségi érdek egyensúlyban legyen, becsülik meg egymás munkáját, kölcsönösen segítsenek egymásnak és így jussanak sikerélményhez.

Mindezen tulajdonságok fogékonnyá teszik őket a keresztény értékekre.

A fejlődés várható eredménye

- az óvodáskor végére a gyermek kitartóan, hosszú időn keresztül részt vesz egy játéktémában,

- játékában meghatározó a szerepjáték, ill. annak elemei,
- keresi mások társaságát, konfliktusai önálló megoldására törekszik,
- képes bonyolult építmények létrehozására,
- kedveli a szabályjátékot és a szabályok betartására törekszik.

2.4.3. Verselés, mesélés

A játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához és anyanyelvi neveléséhez.

Az anyanyelvi nevelés célja:

- az irodalom megszerettetése,
- a kiválasztott mesékkel, versekkel, mondókákkal, a gyermekek érzelmek, erkölcsi érzék fejlesztése, pozitív személyiségjegyek megalapozása,
- keresztény erkölcsi elvek, szabályok indirekt módon való közvetítése,
- bibliai történetek, szentek életének történetével való ismerkedés, életkoruknak, értelmi képességeiknek megfelelően.

Feladatok:

- mindennapos mondókázás, verselés, mesélés,
- mesetudat erősítése, a belső képalkotás folyamatának elősegítése,
- irodalmi élmény nyújtása, népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül,
- érzelmi, esztétikai nevelés,
- közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés a néphagyomány őrzésével a nemzetiségi és migráns gyermekek esetében is,
- bábozás, dramatizálás:
  - óvodapedagógus bábjátéka,
  - kommunikáció,
  - gyermek bábjátéka,
  - bábkészítő tevékenység,
  - esztétikai élménynyújtás,
  - személyiségjegyek tükröződése,
  - testséma fejlesztés,
  - drámajáték elemek,
  - szerepazonosulás,
  - metakommunikáció,
- önálló versmondásra, mesélésre ösztönzés,
- nemzeti, keresztényi tudat erősítése,
- bibliai történetek hallgatása,
- ünnepek értékének növelése,
- a könyv szeretetére, olvasóvá nevelés,
- saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére ösztönzés,
- néphagyományok, népszokások megszerettetése,
- viselkedésformák kialakítása,
- pszichikus realitásra való ráébresztés,
- mozgással kísért mondókák, versek megismertetése,
- érthető cselekményű mesék választása,
- vidám, humoros alkotások mondása,
- tündérmesék, állatmesék, klasszikus kortárs mesék megismertetése.

Az anyanyelvi nevelés tartalma

A mesék, versek, mondókák segítik megalapozni a gyermekek irodalom szeretetét, későbbi igényét az olvasás iránt. Érzelmi biztonságot adnak, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei. A ritmusokkal, mozdulatokkal, a szavak egységével a gyermekek észlelési, esztétikai élményeket kapnak. Tájékoztatót ad a gyermekek számára a külvilág és az ember belső világának legfőbb érzelmi viszonyatairól, a lehetséges megfelelő viselkedésformákról, ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. Feloldást kínál a gyermek feldolgozatlan indulataira, szorongásaira. A gyermeket érő élmények hatására befolyásolja a belső képi világ megjelenítését. Irodalmi, népi, lírai művek, és a magyar költészet, gyönyörködtető alkotásaival ismerkednek meg. A mesék kiválasztásánál előtérbe helyezzük azokat, amelyek élményt jelentenek a gyerekeknek, és erkölcsi tartalmuk is van. A mese fordulataiban, stílusában, előadásmódjában az óvónő saját személyisége nyilvánul meg. Szabad előadásra ajánljuk a népmeséket, ösztönözzük a gyermeket saját mese és vers alkotásra, annak mozgással és ábrázolással történő kifejezésére. Óvodánkban az irodalmi anyag zömmel a népköltészet tárházából származik. Ezek beépülnek ízlésvilágukba, megalapozzák kulturális anyanyelvüket.. Érdeklődésüktől, élményeiktől függően választunk történeteket, verseket kortárs íróktól költőktől. A versek az óvodás korban lehetőleg mozgásos, fantázia, vagy énekes játékhoz kapcsolódjanak. A ritmus, a hangzás legyen elsődleges. Az irodalmi élmény befogadása mellett a könyvek megbecsülésére, gyűjtésére is neveljük őket. Népünk hagyományából a jeles napok szokásait őrző versekből válogatunk különböző nyelvtöröket, népi mondókákat, találós kérdéseket, és a katolikus egyházi ünnepekhez kapcsolódó verseket. Vershallgatásra a gyerekeket legtöbbször az őket körülvevő környezet jelenségei, a természet változásai, az évszakok körforgása és a mindennapi élmények motiválják. Éppen ezért szólnak verseink a családról, az évszakokról, állatokról, növényekről, stb. Minden óvónőnek kell, hogy legyen „saját” verse, meséje, amit a gyermekek csak tőle hallanak. Biztos, hogy ezek mélyen beépülnek majd a gyermekek tudatvilágába. Mint például:

Móra Ferenc: Este van, este van

Este van, este van,

Édesapa fáradt,

Aranyhajú lányom

Te bonts nekem ágyat

Szelíden te simítsd

Puhára a vánkost,

Ágyam szélére is

Te ülj ide már most

Homlokomon a bú

Nagyon elborongott,

Kicsi száddal róla

leheld le a gondot.

Virág fejceskédet

hajtsd szíved föléje,

nevess éjszakára

csillagot beléje.

Bátorítsuk Őket saját vers és mesealkotásra, engedjünk teret ezt előadni, megismertetni a társakkal. Adjunk lehetőséget arra is hogy mozgással, tánccal kombinálva fejezze ki élményeit.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek szorongását, belső feszültségét oldhatjuk a bensőséges személyes kapcsolattal. A mesemondás varázsos, meghitt légkört teremt. A mese- és vershallgatás hangulatkeltő elemekkel történik.

A megfelelő időpont kiválasztása befolyásolja a családi, nyugodt légkör kialakítását. Kezdeményezéseink kötetlenek, de törekszünk minden gyermek bevonására. (motiváció, színes előadásmód, stb.)

A fejlődés várható eredménye

- a gyermekek szívesen mondogatnak verseket, mondókákat,
- önállóan is képesek felidézni a hallott meséket,
- igénylik a napi mesehallgatást,
- szeretnek bábozni, mesélni,
- szívesen nézegetnek mesekönyveket, képeskönyveket, vigyáznak azokra.

2.4.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja

A zenei képességek fejlesztésén túl, a zenét értő, és szerető egészséges lelkű, kulturált boldog emberré nevelés. Az óvodánkban folyó anyanyelvi és zenei nevelésnek a népi hagyományaink részét képező szöveges és énekelt mondókák, énekes gyermekjátékok képezték az alapját. Forrai Katalin módszertani könyve kiváló anyagot adott a kezünkbe a nevelő munkánkhoz. A katolikus óvodában az éneknek, a zenei nevelésnek mindenütt helye van a hétköznapi életben és az ünnepeken is.

- a zenei érdeklődés felkeltése, a közös éneklés, a dalos játékok megszerettetése,
- zenei ízlésformálás a zenei élményeken és tevékenységeken keresztül,
- távlati cél „zenét művelő, élvező és értő emberek kiművelése”. (Kodály Zoltán)

Feladatok:

Az óvodai zenei nevelés feladata, hogy minden gyermeket önmagához képest fejlesztve, eljusson a zenei képességek megfelelő szintjére az éneklési, ritmikai, hallási és zenehallgatási készségek területén, valamint alapozza meg zenei anyanyelvüket, alakítsa ízlésüket. Óvodánkban a gyermekek számára biztosítjuk a kicsinyeknek szóló koncerteken való részvételt.

- a főhangsúlyos magyar beszéd erősítése,
- érzelmi nevelés az ölbeli játékoktól az énekes népi játékokig,
- esztétikai nevelés a zenei élményen és a mozgásokon keresztül,
- a gyermek-, néptáncok és népi játékok, hagyományok megismertetése,
- fejlettségnek megfelelő hangterjedelem megválasztása,
- a hallás fejlesztése,
- ismerkedés a hangszerekkel,
- ritmusérzék fejlesztése,
- éneklési készség fejlesztése,
- zenei kreativitás, improvizáció fejlesztése,
- ismerkedés a nemzeti és nemzetiségi értékeket hordozó hagyományos és kortárs művészeti alkotásokkal,
- a gyermekek megismertetése a zenei kultúrával (népi mondókák, dalos játékok, komponált és egyházi zene, zenehallgatás),
- zenei készségek fejlesztése, zenei anyanyelv elsajátítása (éneklési készség, ritmusérzék, zenei hallás fejlesztése),
- a gyermekek személyiségének: érzelmeinek (örömet él át, átérzi a dallam hangulatát), mozgáskultúrájának fejlesztése, gazdagítása,
- a gyermekek megtapasztalják az éneklés, a zene nyújtotta lelki élményt, mely kifejezőbbé teszi az imádságot.

A zenei nevelés tartalma

a) Népi mondókák

A mondókák egy része a gyermek és a felnőtt között zajló kétszemélyes, főként ölbeli játék (tapsoltató, höcögtető, csiklandozó, stb.), másik részük kiszámoló, de a természethez, időjáráshoz, növényekhez és állatokhoz kapcsolódó mondókák is jelentős részét képezik az óvodai mondóka anyagnak.

A mondókázást ritmikus mozgással kötjük össze. Kezdetben mi irányítjuk, segítjük a gyermek mozdulatait ölbeli játékban, később egyedül is képessé válik az egyenletes, ritmikus mozgásra. A mondókák fejlesztik a ritmusérzékét és segítik a beszédkedv felkeltését.

b) Dalos játékok

A zenei nevelés keretén belül népszokásokkal, néphagyományokkal ismerkednek a gyermekek. Feladatunknak tartjuk ezek tiszteletben tartását, őrzését, ápolását.

Az óvodai dalanyag jelentős részét a természettel, állatokkal, növényekkel kapcsolatos, ill. a társadalmi és történelmi eseményeket felidéző népi dalos játékok alkotják (kapus, párválasztó, vonuló, kiforduló, játékba hívó, naphívogató, esőváró, stb.). A dalos játékok dallamát, cselekményét megismertetjük a gyermekekkel, akik azt eljátsszák, eltáncolják.

A dalokhoz, játékokhoz kapcsolódó szokásokat egyszerű formában, számukra érthető módon ismertetjük.

A következő dalos játék fajtákat dolgozzuk fel a zenei nevelés során:

- őszi népszokások: párosítók, lánykérők, kendős játékok, szüreti multságok,
- karácsonykor: betlehemezés,
- tavaszi népszokások: komatál küldés,
- húsvét és pünkösöd között: fehér liliomszál- játékok, bújj, bújj zöld ág- játékok, naphívogatók, zöldág járások, pünkösdi táncok, bújós, vonulós, kapus játékok, lakodalmas játékok.

A népi gyermekjáték tartalmánál és formájánál fogva nagyon közel áll az óvodás korú gyermekekhez.

A népi gyermekjáték egyszerű, természetes, játékok mozdulatai, táncos formái, változatos

térformái őrzik, néptáncaink alapelemeit A játékok közül sokban még nem találkozunk kifejezett táncsal, de pl. a páros forgó, a ki- és befordulás, a kör mozgása már táncos elem. A vonulós, bújós játékok, páros vonulások, majd a párcserélő játékok már határozott táncos mozgást mutatnak. A játékon túl fejlesztjük a gyermekek mozgáskultúráját, tánc kultúráját, kielégítjük ritmikus mozgásigényüket. Mozdulás közben fejlődik értelmi képességük, térérzékük, alkalmazkodási képességük is. Gazdagodik esztétikai érzékük, érzelmi életük. A játékok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét.

c) Műdalok

Az ismert szerzők által komponált dalokat, megzenésített verseket az évszakokhoz, ünnepi alkalmakhoz kötve ismertetjük meg a gyermekekkel. A dal kiválasztásánál ügyelünk arra, hogy témájában, hangterjedelmében, ritmusában megfeleljen a 3-7 éves korosztály zenei képességeinek.

d) Zenehallgatás

A gyermekek közvetlen környezetükből, elsősorban családjukból sokfajta, gyakran értéktelen zenét fogadnak be. Feladatunk, hogy tőlünk, óvodapedagógusoktól, értékes, esztétikai élményt jelentő énekeket vagy hangszeres zenét halljanak, kifogástalan előadásban. Mivel a kicsik figyelme rövid terjedelmű, kezdetben egyszerű, rövid népi és műdalokat énekelünk, eljuttatva őket a több versszakos, hosszabb, sokfajta érzelmeket tükröző művek befogadásához, figyelmes végighallgatásához. A hangszerekkel való ismerkedés nagy élményt nyújt a gyermekeknek. Altaluk használható, főleg ritmushangszerek használatára törekszünk. Egyszerű hangszereket közösen is készítünk.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetén a gyermek hovatartozását.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A zenei anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermek életkorát és képességszintjét. Napközben minden lehetőséget kihasználunk az énekelgetésre, mondókázásra. A gyermekek önkifejezését, spontán énekelgetését támogatjuk, ösztönözzük.

A beszoktatás időszakát megkönnyíti az énekelgetés közbeni személyes kapcsolat. Az éneklés öröme egész nevelőmunkánkat kíséri végig: énekkel vigasztalhatunk, elterelhetjük a gyermek figyelmét, motiválhatunk, szórakoztathatunk. A tiszta éneklést és az igényes dalkiválasztást követelményként állíthatjuk magunk elé. A zenei élmény átéléséhez megteremtjük a nyugodt légkört. A gyermekek tevékenységen való részvétele önkéntes, a vidám, játékos légkör, a közös játéklehetőséggel motiváljuk őket.

A gyengébb zenei képességű gyermekeket egyénileg, tapintatosan fejlesztjük, elkerülve a megszegyenülés lehetőségét.

A fejlődés várható eredményei

- óvodásaink maguk is szívesen vesznek részt zenei tevékenységekben, maguk is kezdeményeznek,
- önállóan is mernek énekelni, s azt mozgással összekapcsolni,
- figyelemmel hallgatják a más által előadott zeneműveket,
- felismerik a zenei fogalompárokat, képesek az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetett hangoztatására,
- hitük megvallásaként szívesen énekelnek egyházi énekeket.

2.4.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, mintázás, kézimunka fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermekek alkotásai az ő belső világukról adnak képet, belső világukból fakadnak. Rajzolás,

mintázás, kézimunka során maga a tevékenység és ennek öröme a lényeges.

A tevékenység során szereznek tapasztalatot a gyermekek. Gazdagodik szín és formaviláguk, térbeli tájékozódásuk biztosabbá válik.

Az ábrázoló tevékenységek az egész nap folyamán a tér és a változatos eszközök meglétével biztosítottak.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja

- érdeklődés felkeltése az ábrázoló tevékenységek iránt,
- önkifejezésre ösztönözni a gyermekeket,
- érzelmi témákat megjelenítésével fejlődik az esztétikai érzéke.

Feladatok

Feladatunk, hogy a gyermeknek lehetősége nyíljon az egyéni elgondolásokra, az önkifejezés megvalósítására, esztétikai érzékfejlesztés, térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása. Alapozódjék a művészi látás képessége. Keresztény szimbólumok megjelenése a vizuális nevelésben (kereszt, gyertya, bárány, liturgikus színek, szőlő stb.).

Az alkotásban elmerült gyermek számára egy világ bontakozik, melynek formálásában egész pszichéjével részt vesz, s addig munkálja, míg megvalósítja azt az elképzelését, amelyre kimondja „hogy nagyon jó mindaz, amit alkotott.” (Ter. 1,31), és örömét leli benne.

- érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenysége iránt,
- szokásrendszer alakítása,
- különböző anyagok, változatos technikák, eljárások, eszközök kipróbálása, megismertetése,
- az alkotás örömeinek megtapasztalása, önkifejezésre ösztönzés,
- esztétikai élmények befogadása, a környezet esztétikai alakítása,
- vallásos témák megjelenítése,
- térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása,
- a finommotorika fejlesztése,
- érzelmek, gondolatok megjelenítése a gyermeki alkotásokban,
- műalkotás-elemzés, ismerkedés népművészeti elemekkel,
- a tevékenység iránti vágy felkeltése,
- tevékenységbe ágyazott tapasztalatszerzés biztosítása, anyagok eszközök tulajdonságainak megismerése,
- az elsajátított technikák által a napi élet gazdagítása. (pl. játékokhoz kiegészítők készítése, környezetünk díszítése),
- kreativitás, önkifejezés, kézügyesség fejlesztése.

Népi kismesterségek óvodások számára megtanítható technikái: szövés, fonás, körmöcskésés, anyagozás, csuhé, szalma, gyékény, festés. Mindezen technikák alkalmazása, gyakorlása közben felelevenítjük a népszokásokat. Beszélgetünk az ünnepekről és hétköznapiokról, az ezekhez kötődő néphagyományokról

Jelen vannak a művészi alkotások is, melyek a gyermek esztétikai bontakozását alapozzák. A közös múzeumlátogatásoknál egy-egy kép elmélyült figyelése, a képen sűrűsödő gondolat és kifejezés gazdagsága, egy-egy szobor plasztikai képe mind-mind beépülnek a gyermek vizuális állományába.

Az ünnepek többféle feldolgozása a művészi alkotásokban többféle látásmódot mutat meg a gyermeknek. Ezáltal ábrázoló kedvét motiválja a különböző anyagok, eszközök próbálgatása.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

- biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges eszközöket,
- figyelemmel kísérjük, és állandó jelenlétünkkel ellenőrizzük a tevékenységeket, megtanítjuk a balesetveszélyes eszközök használatát,
- teret biztosítunk a gyerekek fantáziájának szabad működésére, önkifejezésére,
- differenciáltan értékelünk – dicséret, ötletadás,
- a gyermekek bevonásával döntünk az elkészült alkotások felhasználásáról.

A fejlődés várható eredménye

- gyermekeink szívesen rajzolnak, mintáznak, kézimunkáznak,
- a napi gyakorlás során fejlődik belső világuk, személyiségük érettebbé válik,
- gyönyörködni tudnak az esztétikus alkotásokban,
- kifejezik értékítéleteiket.

2.4.6. Mozgás

A mozgásfejlesztés célja és feladatai

A rendszeres napi egészségfejlesztő testmozgás a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztését szolgálja. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A mozgás az egész óvodáskorban meghatározó szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek fejlesztésében, fejlődésében. Egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a mozgásra az óvodai nevelés minden napján.

A mindennapi mozgás, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, figyelem, fegyelem, kitartás, együttműködés, önállóság, szabálytudat, feladattartás), fontos szerepük van az egészséges életmódra nevelésben és az egészségmegőrzésben.

A mozgás fő feladatai

- mozgásigény kielégítése, mozgásöröm átélése az óvodai nevelés minden napján,
- baleset-megelőzés a megfelelő környezet biztosításával,
- erkölcsi nevelés,
- egészséges életmód kialakítása,
- tudatos mozgásfejlesztés szabad levegőn is,
- mozgásos játékok beépítése,
- testi képességek fejlesztése, önbizalom erősítése,
- változatos eszközök alkalmazása,
- nagymozgás és finommotorika fejlesztése, fegyelmezett mozgás elősegítése,
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- tartásjavítás, lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba,
- a gyermek természetes mozgásainak fejlesztése (járás, futás, egyensúlyozás, függés, ugrás, támasz, dobás, kúszás, csúszás, mászás) mozgástapasztalatainak bővülése által,
- a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése,
- a rendszeres mozgással egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel kialakítása,
- mozgástapasztalataikat bővítése sok gyakorlással, mozgáskészségeik fejlesztése,
- az akaraterő, kitartás kialakítása.

A mozgásfejlesztés a szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben, valamint a tanulási tevékenységek során történik.

A mozgásfejlesztés tartalma

a) Szabad mozgás

A gyermekek belső késztetés hatására örömmel mozognak. Erre minden nap a csoportszobában, tornateremben és az udvaron egyaránt lehetőséget biztosítunk a számukra.

Az udvaron gyakorolhatják a természetes mozgásokat: mászások, fogócska, bújócska, labdajátékok, sporteszközökkel való játékok.

A megismert mozgásformák többszöri ismétlése erősíti a gyermekek önbizalmát, mozdulataik céltudatosabbá válnak, tapasztalatokat szereznek mozdulataik következményéről.

A dalos- és mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek mozgását, alakul ritmusérzékük, különböző térformákat ismernek meg.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Ebből fakadóan fontos, hogy mindenki számára megtaláljuk az egészséges terhelést.

b) Szervezett mozgás

A szervezett mozgáson belül megkülönböztetünk napi néhány perces frissítő mozgást, és heti 1-2 alkalommal szervezett hosszabb időtartamú mozgást.

A játékot, a játékoságot alapvető eszközként alkalmazzuk.

A csoport általános fejlettségét, fejlődését mindig figyelembe vesszük a tervezés során.

A gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhatják a különböző mozgásformákat.

Differenciált feladatokkal minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat.

A szervezett mozgás tartalmát szintén a természetes mozgások és a mozgásos játékok alkotják:

- járás és futásgyakorlatok (különböző irányokban és alakzatokban szerep, vagy utánzójáték formájában kézi szerrel is),
- gimnasztikai gyakorlatok (különböző testhelyzetek: állások, ülések, fekvések, kartartások, kar-, törzs-, lábgyakorlatok kézi szerrel is),
- támaszgyakorlatok (bújás, mászás, csúszás, gurulás),
- dobások (magas, mély, távol),
- mozgásos játékok (futó-, fogó- és versenyjátékok).

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A mozgásfejlesztés alapja a gyermekek mozgásának, testi képességeinek, mozgásigényének megismerése.

Az önkéntes, szabadon választható játék feltételeinek biztosításánál a következőkre ügyelünk: biztonságos helyszínek, eszközök, megfelelő nagyságú tér biztosítása, egymás testi épségének óvása.

A szervezett mozgás elemei tudatosan építjük egymásra, a fokozatosság, az életkori sajátosságok és az egyéni bánásmód elvének figyelembe vételével.

A szervezett testnevelés feltételeinek és folyamatának biztosítása során a legfontosabb feladataink:

- részletekre kiterjedő alapos szervezés,
- portalanítás, szellőztetés,
- érthető, szakszerű utasítások,
- minimális várakozási idő,
- a pozitív ráhatás elvének érvényesítése,
- a gyermekek eltérő mozgásfejlettségi szintjének figyelembe vétele,
- az óvodapedagógus példamutatása, az esztétikus és harmonikus mozgás kialakítása

érdekében,

- a játékoságot hangsúlyozása, a szorongások, gátlások oldását segítségadással, biztatással, dicsérettel,
- a gyermekek helyes testtartásának kialakítása érdekében mezítlásos torna, gerinc- és lábboltozat javító torna gyakori alkalmazása.

A fejlődés várható eredménye

- a gyermekek szívesen mozognak, mozgásuk összerendezetté válik,
- folyamatosan fejlődik finommozgásuk, egyensúlyérzékük,
- alkalmazkodnak a járások, gimnasztikai gyakorlatok üteméhez, az utasításokat képességeikhez mérten pontosan igyekeznek végrehajtani.

2.4.7. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés célja

- a természeti és társadalmi környezetről minél több érzékszervvel történő tapasztalatszerzés biztosítása a gyermekek számára,
- a gyermeket körülvevő környezet (hazai táj, szokások, tárgyi kultúra, lakókörnyezet, növények, állatok, stb.) megismertetése, megszerettetése és annak megóvására nevelés,
- a teremtett világ szépségeire való rácsodálkozás isten szeretetének látható jelein keresztül, az emberi felelősségérzet megalapozása, az élet tiszteletére nevelés.

Feladata

- rácsodálkozás a teremtett világ szépségeire, annak megismerése, megszeretése és védelme (öröm, hála),
- életkornak megfelelő szintű tájékozódás, eligazodás segítése,
- ismerkedés a természeti és társadalmi környezettel, a változások folyamatos megfigyelése,
- ismerkedés a szülőföld és a közvetlen környezet hagyományaival, szokásaival és a családi, tárgyi kultúrával,
- megfigyelő séták, kirándulások szervezése,
- ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok),
- a természetsarokban történő változások folyamatos megfigyelése,
- a környezet megismerésére, védelmére, óvására nevelés, a fenntartható fejlődés értelmében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására
- a közlekedés biztonságára, önfegyelemre, egymás óvására nevelés,
- a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása,
- az önálló véleményalkotás, döntésképesség fejlesztése kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- ismerkedés épített környezettel, kiemelten egyházi épületekkel, műalkotásokkal,
- ismerkedés egyházi helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal,
- részvétel egyházi ünnepeken,
- matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése és alkalmazása a tevékenységekben,

- téri tájékozódás alakítása,
- mennyiségi, alaki, tér és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás,
- ítéletalkotás és mennyiségsszemlélet alakítása, segítése.

Óvjuk és tápláljuk a gyermekekben rejlő ösztönös csodálkozni tudást. Tudatosan keressük és velük éljük át az örömet, a test örömeiben (finom étel, ital, nyári pancsolás, hintázás, simogató tavaszi napsütés, virágillat, stb.), a társaikkal való kapcsolatban, a környező világ szépségeiben, az ajándékozásban. „Azt az örömet, mely az ég felé tartja kapuit és a boldog istengyermekség felé vezet.” (Eva Petrik)

Az óvodás korú gyermek kitágult, csodálkozó szemmel néz az őt körülvevő világba. Minden érdekli, mindent tudni akar. A gyermeknek ez a természetében gyökerező nyitottsága fogékonnyá teszi őt a teremtés csodái iránt.

Ha a gyermek rövid pillanatokra képes elcsodálkozni, akkor képes lesz ámuló csodálatát egy virágra, egy lepkére, a Holdra, stb., mint érdeklődésének közvetlen tárgyára irányítani. Ilyen pillanatokban lehet neki Istent megnevezni.

Tartalma

Fontos, hogy a gyermekek megismerkedjenek az egyházi helyiségekkel, mint például : templom, plébánia ,kápolna. Tanulják meg az adott viselkedési szabályokat /térdhajtás, keresztvetés, katolikus köszönés/

A gyermekek sokoldalú tapasztalatszerzését helyszíni és csoportszobai tevékenységek során biztosítjuk.

Gyakori sétával, kirándulással hozzuk őket közelebb a természethez. Udvarunkon kertészkedünk, részt veszünk környezetünk szépítésében, alakításában.

Gyakorolják az egyszerűbb kerti munkákat, megismerik a különböző növények neveit (gyógynövények, fűszernövények, virágok), jellemzőit, láthatják munkájuk eredményét. Elsajátítják a biztonságos eszközhasználatot, növekszik önbizalmuk, megszeretik és óvják a természetet.

Gyűjtjük a növények terméseit és egyéb részeit, (levél, virág, mag), a különböző tevékenységek során felhasználjuk azokat. Gyógynövényeinket megszáritjuk (menta, citromfű) és teát készítünk belőle.

Hálát adunk a természet sokszínűségéért.

A környezet megismerése során sok lehetőség adódik a matematikai tapasztalatok szerzésére. Összehasonlításokat végezhetünk mennyiség, forma, szín, súly, méret, stb. alapján, válogathatunk, csoportosíthatunk.

A gyermekek megismerik a térirányokat, névutókat, számlálnak, sorba rendeznek. A szabad játék során is számtalan matematikai tapasztalatot szerezhetnek.

Saját tapasztalatszerzésük útján megismerkednek a magasság, szélesség, hosszúság, alátámasztás, színekombinációk sormintászerűsége, szimmetria, stb. fogalmával, jelentésével.

A szabályjáték során is számtalan alkalom kínálkozik a matematikai tapasztalatszerzésre: számlálás, párosítás, összehasonlítás, szín-és formaazonosítás, lépések logikája, rész-egész viszonya, stb.

Fejlesztjük a gyermekek képi és nyelvi gondolkodását, szabálytudatát, rávezetjük őket az ok-okozati összefüggésekre.

Az ember, a természet, a hagyomány, az ünnepek szoros kapcsolatban vannak. Környezeti nevelésünk éves tematikájában szereplő témakörök kibontása függ az évszakok váltakozásától és a liturgikus ünnepekhez kapcsolódó hagyományoktól, szimbólumoktól.

Óvodánk esztendő körös ünnepei

Az óvodában alkalmazható hagyományos ünnepek kalendarisztikus rendje:

Szeptember – Szent Mihály hava

- Veni Sancte
- Kisboldogasszony ünnepe (szept. 8.)

November – Szent András hava

- Mindenszentek, Halottak napja (nov. 1-2.)
- Szent Márton katona, püspök (lampionos felvonulás) (nov. 11.)
- Árpádházi Szent Erzsébet (nov. 19.)

December – Karácsony hava

- Szent Miklós püspök (dec. 6.)
- Adventi időszak, Karácsony vigíliája

Január – Boldogasszony hava

- Vízkereszt (jan. 6.)

Február – Böjtelő hava

- Gyertyaszentelő Boldogasszony (febr. 2.)
- Szent Balázs püspök (febr. 3.)
- Farsang

Március – Böjtmás hava

- Hamvazószerda, Nagyböjti időszak, Húsvét vigíliája
- Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25.)

Május – Pünkösöd hava

- Anyák napja
- Pünkösöd

Június – Szent Jakab hava

- Te Deum
- Úrnapja

A katolikus óvoda, mint kis, helyi közösség az egyházban vezeti a gyermeket az imádság lelkülete felé. Segíti őt a helyi közösségbe való begyökerezésbe. A néphagyományt és hitet erősítő közösség védettséget jelent a gyermeknek, szülőnek, ahol nyugalmat, békét, megértést talál. A közösségi asztal a családban vagy óvodában, akár tágabb környezetben legyen is, az összetartozást és a közösségi érzést erősíti. Olyan alkalmak ezek, ahol a gyermek szocializálódása folyamatosan és sok örömet jelentve valósul meg.

Óvodán kívüli szervezett programok:

- közös családi kirándulások
- közös keresztútjárás
- múzeum- és tárlatlátogatások
- gyermekkoncertek
- az Ifjúsági Ház programjai
- színházlátogatás
- Szent Anna Gála

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A 3-7 éves korosztályra a nagyfokú kíváncsiság, a környezeti hatásokra és ingerekre való nyitottság jellemző. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink sokoldalú érdeklődését fenntartsuk és bővítsük, fogékony és gazdag ismeretanyaggal rendelkező gyermekeket nevelve. Mindezt az érzelmi nevelés segítségével valósítjuk meg.

Az óvodáskorú gyermek sokat kérdez, kutatja a világ dolgainak okait, összefüggéseit. Válaszaink alkalmazkodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, de mindig az igazságot tartalmazzák.

Példát állítunk a gyermekek elé a környezetünkhöz fűződő szoros kötődés, a hazaszeretet, az élet tisztelete és a természetvédelem terén.

A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink ismerik az évszakok jellemzőit, meglátják a bennük rejlő szépséget,
- az ismertebb állatok, növények nevét, jellemző tulajdonságait felsorolják, tapasztalatokkal rendelkeznek azok életkörülményeiről,
- ismerik testük részeit, azok funkcióit,
- ismernek sokféle közlekedési eszközt, s a gyalogos közlekedés szabályait,
- szeretik és védik élő-és tárgyi környezetüket, részt vesznek azok formálásában, tisztelik az istentől kapott életet,
- gyermekeink belső igénye a természeti és társadalmi környezetben való kulturált viselkedés.

2.4.8. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenységek helye a nevelés folyamatában

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a cselekvő tapasztalatszerzés. A környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége az óvodában a dolgozók példája. A gyermeki munka tudatos irányítása pedagógiai szervezést, együttműködést igényel, amelyben szükséges

a folyamatos, konkrét, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése.

A munka a gyermekek számára általában örömmel végzett, aktív tevékenység és cselekvő tanulás.

Játékuk során a felnőttektől látott munkatevékenységeket utánozzák.

A munkának mindig konkrét célja van, elvégzését külső szükségesség indokolja, a gyermektől felelősséget kíván.

Feladatok:

- Az önkiszolgálás,
  - öltözködés,
  - testápolási teendők,
  - étkezéssel kapcsolatos tevékenységek,
- A közösség érdekében végzett munka,
  - a naposi tevékenység,
  - csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatok,
- Az alkalomszerű munkák és egyéni megbízatások,
  - a környezet rendjének biztosítása,
  - segítség a felnőtteknek, egymásnak és a kisebbeknek,
  - egyéb megbízatások teljesítése.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységek
  - csoportszobában,
  - udvaron,
  - az óvoda környezetében.

A munka a nevelés fontos eszköze, mivel végzése közben

- a gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek környezetükről,
- megértik a munka fontosságát és hasznosságát, megtanulják becsülni eredményét,
- formálódnak és pontosabbá válnak a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességeik (eszközök és szerszámok használata, részmozzanatok gyakorlása),
- fejlődik a gyermekek kitartása, felelősségérzete, önértékelése, kötelességtudata,
- erősödik a közösséghez tartozás érzése, a gyermekek segítőkészsé válnak.

A tevékenység tartalma

A gyermekek önkiszolgáló munkáját a gondozás fejezetében fejtettük ki részletesen, a közösségért végzett munkát az alábbi egységekre tagoljuk:

a) Naposi munka

A naposság feladattudatot, figyelemösszpontosítást igényel. A gyerekek a saját asztaluknál ülő társaiknak terítenek, töltenek, étkezés végén leszedik a terítéket, valamint a kezdeményezések szervezésében, illetve teremrendezési feladatokban és az udvari játékok rendjének ellenőrzésében vesznek részt. Ezen feladatok részmozzanatait fokozatosan gyakoroltatjuk, s a gyermekek kezdetben önként vállalkozhatnak a tevékenység elvégzésére. Akinek nincs kedve, vagy bátortalan, annak tevőleges vagy szóbeli segítséget, irányítást, bátorítást adunk. Vonzó kellékekkel motiváljuk óvodásainkat (napos kötény és –tábla a gyermekek jelével).

b) Alkalomszerű munkák

E munkák egy része minden nap szükséges (rendrakás, papírhulladék összeszedése stb.), más része viszont esetleges, alkalomszerű (pl. ajándékkészítés, kisebb megbízatások teljesítése, csoportszoba díszítése).

Az aktív, magabiztos gyermekek gyakran és szívesen vállalnak feladatokat, de figyelünk arra, hogy ne szorítsák háttérbe társaikat.

A bátortalanabbakat sok biztatással, dicsérettel, a munkától húzódozókat pedig állandó ösztönzéssel serkentük. Szívesen alkalmazzuk a közösség előtti dicséret módszerét, mert ez ösztönzőleg hat a többi gyermekekre is.

Amennyiben lehetséges, kikérjük és megvalósítjuk a gyermekek ötleteit, javaslatait egy-egy teendő kapcsán. Ezáltal is éreztetjük velük, hogy a közösség aktív tagjai.

Olyan megbízásokat is kapnak, melyek otthoni teendőket igényelnek (pl. termések, képek gyűjtése, különböző témákban tárgyak behozatala), ezáltal is felkészítjük őket az iskolában elvárható kötelességtudat alapszintjére.

c) Növény- és állatgondozás

Az óvodai nevelés során a gyermekek megismerik az állatok és növények életfeltételeit, tapasztalják az emberi gondoskodás fontosságát, megértik az ok-okozati összefüggéseket.

A munkára nevelés keretében a növények, állatok óvását, szükségleteik biztosítását sajátítják el óvodásaink: a csoportszobai növények öntözésében, a kertiek ültetésében, locsolásában, gyomtalanításában vehetnek részt. Az ehhez szükséges gyermekméretű szerszámokat biztosítjuk számukra, azok használatát bemutatjuk, gyakoroljuk. A balesetek elkerülésére nagy gondot fordítunk (magyarázat, folyamatos figyelemmel kísérés, szerszámok rendszeres ellenőrzése).

A növényápolás, kerti munka sikerélményt okoz, hisz az esztétikus kert látványa, a fejlődő növények tükrözik a munka eredményességét. A közösen végzett munka összekovácsolja a csoportot, gazdagodik érzelmi életük, jobban kötődnek óvodájukhoz. Új tevékenységeket, mozdulatokat ismernek meg és sajátítanak el.

d) Egyéb, az évszaknak megfelelő tevékenységek

Az egyéb, évszakhoz kötődő munkákba bevonjuk a gyermekeket: lehullott falevél gereblyézése, a levágott fű összegyűjtése, termések, virágok gyűjtése az élősarokba.

Az óvodakertben és környékén megjelenő madarak számára télen élelmet biztosítunk, nyáron pedig itatóhelyet teremtünk. Közben lehetőségünk nyílik a madarak külsejének, életmódjának, mozgásának, hangjának megismerésére.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

Óvodáskorban fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket munkavégzésre, sok dicsérettel és biztatással motiváljuk őket.

Feladatunk, hogy biztosítsuk a munkához szükséges feltételeket: biztonságos eszközöket, nyugodt munkalétkört, megfelelő időtartamot. Bemutatjuk és gyakoroltatjuk az egyes munkák mozzanatait, azok sorrendiségét.

Az egyéni bánásmód elve alapján olyan feladatokkal bizzuk meg a gyermekeket, melyek elvégzésére önállóan, vagy kisebb segítséggel képesek. A megbízás teljesítését mindig dicsérettel jutalmazzuk.

Amire a gyermek képes, azt a tevékenységet nem végezzük el helyette, legfeljebb egy-egy mozzanatnál segítünk. Ezzel növeljük önbizalmukat, formáljuk önállóságukat. A szülőket is erre ösztönözzük, mert nevelőmunkánk csak azonos elvárások esetén lehet sikeres.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos, pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható eredménye

Óvodáskor végére a gyermekek várhatóan

- önállóan végzik a már jól ismert munkákat,
- képességeiknek megfelelően teljesítik a kisebb megbízásokat,
- megbecsülik saját maguk és mások munkáját,
- formálódik kötelességtudatuk,

- fejlődik kitartásuk, segítőkészségük.

2.4.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás a gyermek teljes fejlesztését, személyiségét támogatja.

Az óvodában a tanulás folyamatos, részben utánzásos, spontán és szervezett, természetes és szimulált környezetben szervezeti és időkeretben megvalósuló tevékenység. A tanulás nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése.

Az óvodáskorú gyermeket természetes tevékenységi vágya utánzásra, cselekvésre ösztönzi.

Sok tapasztalatszerzésre van szüksége, és erre lehetőséget nyújtunk a mindennapok során.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvoda gyermek kompetenciáinak erősítése és képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tevékenységekben megvalósuló tanulást támogató környezet megteremtése során (az óvoda minden területén; csoportszoba, udvar, tornaterem, mosdó, öltöző, folyosó) épít a gyermek tapasztalataira, élményeire, ismereteire.

A kíváncsiság, a felfedezés, a megtapasztalás élménye érdeklődővé teszi, így válik nyitottá, probléma iránt érzékennyé a gyermek.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulási folyamat során lehetőségük van a próbálkozásra, tévedésre, tévedések utáni újrakezdésre, hibák javítására. Így válnak képessé arra, hogy a váratlan élethelyzetekkel megbirkózzanak és egyre több örömet leljenek az önfejlesztő tanulásban.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Törekednie kell a komplexitásra, mert a gyermek a környezetet, a világot komplex módon ismeri meg és fogadja be.

A tanulás a gyermek világvéleményének alakulását is befolyásolja. Ebben az életkorban nyitottak az őket ért benyomásokra minden területen. Minden esetben figyelembe vesszük a gyermekek képességeit, és ez által fejlesztjük érzékelésüket, észlelésüket, emlékezetüket, figyelmüket, képzeletüket, gondolkodásukat.

A beszéd és a kommunikáció nagyon fontos eleme a tanulási folyamatnak: beszédre ösztönző közeg kialakítása, meghallgatás, meghallgattatásra nevelés, erkölcsi értékhordozás.

A beszédfigyelem javítása, a sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálását minden esetben verbális megerősítés kíséri.

Kiemelt kompetenciák fejlesztése a tanulás folyamatában:

- érzelmek közvetítése által,
- a kezdeményezésre motiválás során,
- az interaktivitás az együttlétekben,
- a gyermekek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben való megsegítése,
- az óvodapedagógus kellő mértékű és minőségű segítségadása, illetve a gyermekek önállóságának fejlesztése.

Feladat

- elsődleges a tevékenységhez kötött tanulás, az egyéni adottságok figyelembevétele, az optimális terhelhetőség és a motiválás,
- a vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés és érzékelés képességének, a verbális emlékezet fejlesztésének játékos megvalósítása, melyet az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésével ér el,
- építsen a gyermek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire,
- jelenjen meg a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, gyakorlati problémamegoldás,

- fontos a felfedezés lehetőségeinek biztosítása, a kreativitás erősítése, a spontán szerzett játékos tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, egymásra épülése,
- megjelenik a kognitív képességek tevékenységbe ágyazott alakítása,
- a gyermekek kompetenciájának fejlesztése,
- a tanulás akadályba ütközése esetén a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan egyéni felzárkóztatás, fejlesztés szükséges,
- tehetség észlelése esetén nagyobb figyelem, egyéni fejlesztés szükséges,
- az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását, tanulását.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A tudatos nevelőmunkához elengedhetetlen a gyermekek elfogadása, megszeretése és a személyiségük megismerése.

A testi- lelki fejlődés folyamatának nyomon követését és a további tennivalók megszervezését a gyermekekről a csoportnaplóban tervezzük, és egyéni szinten személyiséglapot vezetünk.

A gyermekeknél tapasztalt részképesség hiányokat, lemaradásokat egyéni fejlesztés során pótoljuk. Minden gyermeknek egyenlő esélyt biztosítunk a felzárkózásra, fejlődésre.

A tehetséggondozás nagy figyelmet és szakértelmet kívánó feladat. Ilyen esetben a szülőkkel való együttműködés kiemelt jelentőségű.

A tanulási tevékenység során eljut a gyermek arra a szintre, hogy feladatai megoldása során kitartóvá válik, egyre több időt tölt ezekben a tevékenységekben és örömet leli a felfedezésekben.

A fejlődés várható eredménye

- a gyermeket pozitív értelemmel segítjük és biztatjuk a tevékenységekben megvalósuló tanulásban,
- megteremtjük számukra a megfelelő környezetet a gyermek kreativitásának és cselekvő aktivitásának fejlődéséhez.

2.5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához szükséges fejlettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre

Feladatok

- figyelembe vesszük az életkoron túl az egyéni fejlettségi szintet,
- az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális értettség szükséges, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges az eredményes iskolai munkához,
  - a testi fejlettség szintje (alakváltozás, teherbírás, összerendezett, harmonikus mozgás, testi szükségletek kielégítésének szándékos irányítására való képesség),
  - a lelki képességek szintje (lelkileg kiegyensúlyozott, ismeri a viselkedés általános szabályait, a tanuláshoz szükséges képességek fejlettsége, szándékos bevetés és figyelem megfelelő kommunikáció, elemi ismeretek önmagáról, a környezetéről),
  - a szociális képességek szintje (szociális érettség, elfogadás, együttműködés, kapcsolatteremtés, alkalmazkodóképesség, feladattudat kialakulóban, az ismeretszerzési tevékenységhez szükséges tulajdonságok megléte),
- öt éves kortól (2014. szeptember 1-től 3 éves kortól) kötelező óvodába járás ideje alatt

az óvodai nevelési folyamat célja, feladata, a gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése,

- a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka szükséges,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A testileg fejlett gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészséges gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készül az iskolára. Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességei. Érzékelése és észlelése tovább differenciálódik.

Megjelenik a munka alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma: terjedelme, könnyebbé válik megosztása és átvitele.

Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára is érthetően, életkorának megfelelő tempóban, megfelelő hangsúllyal tudja kifejezni. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, ismeri nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, a környezetében élő állatokat, ismeri a gyalogos közlekedés szabályait. Felismeri az időjárás és az öltözködés közti összefüggést. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismerete van.

Az óvodáskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Kész az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre. A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni. Feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésben feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb szükség szerint kreatív elvégzésében nyilvánul meg.

Az óvodai nevelés célja, feladata az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

2.6. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

2.6.1. Gyermekvédelem

A gyermek- és ifjúságvédelem célja: prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

Az óvodás gyermek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- az óvodások száma összesen,
- ebből a veszélyeztetettek száma,
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű) száma,
- három- vagy többgyermekes családban élők száma.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- családi környezet,
  - rossz lakásviszonyok,
  - egészségügyi okok,
  - anyagi okok,
  - nevelési hiányosságok,
  - megromlott családi kapcsolat,
  - a gyermeki személyiségben rejlő okok,
- családon kívüli környezet,
  - munkanélküliség,
  - váltakozó párkapcsolatok,
  - hajléktalanok, önkényes lakásfoglalók,
  - életvitel az utcán történik,
  - kéregetésre kényszerítés,
  - életvitel az italboltban történik,
  - pszichiátriai kezelés.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- az ismeretek birtokában megteszi a szükséges lépéseket,
- gondoskodik a balesetvédelem biztosításáról,
- segíti az óvodapedagógusok munkáját,
- munkáját megbízás alapján végzi,
- évente elkészíti a gyermekvédelmi programot, gyermekvédelmi ismereteit karbantartja, bővíti,
- rendszeres kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, óvodavezetővel,
- szükség esetén családlátogatásokat szervez,
- megszervezési, lebonyolítja a szükséges támogatásokat,
- Kapcsolatot tart a szakszolgálatokkal
  - Gyermekjóléti Szolgálat,
  - Nevelési Tanácsadó,
  - Óvoda orvosa, védőnője,
  - szakszolgálatok.

2.6.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a gyermekek egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért óvodánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élő gyermekek problémáit igyekszünk kezelni, törekszünk a veszélyeztetettségük megelőzésére, illetve megszüntetésére. E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg:

- a rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítségének formái:
  - kedvezményes ebéd biztosítása,
  - javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására,
- mentálisan sérült gyermekek esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele,
- a gyermekek jogainak fokozott védelme,
- rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel,
- a veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű gyermekek helyzetének figyelemmel kísérése.

A fenti feladatok összefogását az intézményvezető által megbízott gyermek- és ifjúságvédelmi felelős végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

2.7. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feladata a családdal való együttműködés. Az óvodapedagógus tiszteletben tartja a családok sajátosságait, szokásait.

A kapcsolattartás célja a folyamatos, kétoldalú információcsere, tájékoztatás, tájékozódás, a partnerkapcsolatok erősítése.

Az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- kiemelt fontosságú a szülővel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás,
- a családlátogatás, a gyermek otthoni környezetének megismerése,
- a fogadóóra, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való együttes nyomon követését szolgálja,
- internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei,
- honlap, faliújság,
- szülői értekezletek szervezése,
- szülői közösség működésének segítése,
- játszónapok, foglalkoztató tevékenységek
- közös kulturális programok szervezése,
- kirándulás katolikus hitünkhöz kapcsolódó helyekre,
- közös szentmisén való részvétel,
- ünnepeinken való részvételek,

Kapcsolat az óvodába lépés előtti intézményekkel:

- a bölcsődével,
- a szociális intézményekkel.

Kapcsolat az óvodai élet során:

- az intézmény fenntartójával,
- a plébánossal (Újpest Kertvárosi Szent István Plébánia, 1046 Bp. Rákóczi tér4-6),
- a társintézményekkel (kerületi, egyházmegyei, katolikus óvodákkal),
- a Polgármesteri Hivatallal (Budapest Főváros IV ker. Újpest Önkormányzata, 1042 Bp. István út 14.),
- a Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel,
- a KPSZTI-vel (1071 Bp., Városligeti fasor 42.),
- a Gyermekjóléti Szolgálattal,
- a Családsegítő Központtal,
- a gyermekvédelmi kapcsolattartóval,
- a Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal,
- a Kormányhivatalokkal és a Tankerületekkel,
- a Karitászcsoportokkal,
- Szent János Apostol Katolikus Általános Iskola (1043 Bp. Tanoda tér 6.)
- az egészségügyi szervezetekkel,
- a gyermekorvosi rendelővel,
- a közművelődési intézményekkel (pl. Újpesti Ifjúsági Ház, Bábszínház),

Kapcsolat az óvodai élet után:

- a székhely iskolával,
- a szomszédos iskolákkal.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában az óvoda a kezdeményező.

2.8. Záró rendelkezések

2.8.1. Legitimációs záradék

A Szent Anna Katolikus Óvoda pedagógiai programját a nevelőtestület felülvizsgálta és módosította: 2013. március 18.-án.

Jelen pedagógiai program az intézmény fenntartójának, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyének a jóváhagyásával lép hatályba, és a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetjük be.

Módosítás csak a nevelőtestület elfogadásával és a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

Az intézmény pedagógiai programja, nyilvános, minden érdeklődő számára elérhető, megtekinthető. Egy-egy példánya a következő helyeken található meg:

- az iskola fenntartójánál
- az óvoda vezetőjénél
- az óvoda irattárában

Az intézmény pedagógiai programjának egy példányát a gazdasági irodában helyezük el, ahol azt a szülők helyben olvasással, az irodanyitvatartási ideje alatt szabadon megtekinthetik.

Az pedagógiai programot az intézmény honlapján nyilvánosságra hozzuk.

Az óvodapedagógus a szülők részére szülői értekezlet keretében ad tájékoztatást a pedagógiai programról.

Budapest, 2013. március 8.

Sergőné Egedi Katalin

2.9. Ratifikációs záradék

I.

Jegyzőkönyv

A Szent Anna Katolikus Óvoda a Pedagógiai Programját a szülői közösség véleményezte.

Budapest, ... év ..... hónap ..... nap

.....
Szülői közösség képviselője

II. Jegyzőkönyv

amely készült ..... év ..... hó .... napján, a Szent Anna Katolikus Óvoda székhely épületének óvónői szobájában, az intézményi dokumentumok elfogadása alkalmából tartott nevelőtestületi értekezleten.

Jelen vannak a nevelőtestület tagjai az alábbi jelenléti ív szerint.

Igazoltan távol van: .....

Igazolatlanul távol van: .....

Az értekezletet vezeti: Sergőné Egedi Katalin, intézményvezető.

Jegyzőkönyvvezető: Gyurka Etelka

A jegyzőkönyvet hitelesíti: Taskáné Molnár Gyöngyi

Az intézményvezető megnyitja az értekezletet, megállapítja a jelenlévők számát, kinyilvánítja, hogy a nevelőtestületi értekezlet határozatképes.

Napirendi pontok előterjesztése, véleményezése:

Hozzászólások, módosítási javaslatok, azok elfogadása:

A nevelőtestület határozata: a nevelőtestület az intézmény pedagógiai programját .... % arányban, ... tartózkodás, ... elutasító szavazat mellett elfogadta.

Budapest, 2013. ....

.....
Jegyzőkönyvvezető

.....
Hitelesítő

.....
Intézményvezető

1.	Birkás Bianka	
2.	Csapó Anna	
3.	Fülöpné Boldog Gréta	
4.	Molnár Orsolya	
5.	Németh Gáborné	
6.	Pappné Medgyes Ildikó	
7.	Piukovitsné Német Ilona	
8.	Táler Lászlóné	
9.	Taskáné Molnár Gy.	
10.	Varga Alíz Tímea	